

Newsletter

JÚL 2024

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

☎ 02/43 42 09 73
✉ sekretariat@vudpap.sk

VÝSKUMNÝ ÚSTAV
DETSKEJ PSYCHOLÓGIE
A PATOPSYCHOLÓGIE

www.vudpap.sk

JÚL 2024

Milí čitatelia, milé čitateľky!

V aktuálnom čísle informujeme o novom národnom projekte Dáta o duševnom zdraví, ale aj o možnosti prihlásiť sa na medzinárodnú konferenciu **“HoDeKoProM - Konferencia o dezinformáciách a mediálnej gramotnosti u mladých ľudí”**, ktorá bude v októbri.

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie a **Liga za duševné zdravie** v rámci spolupráce pri príležitosti dňa psychickej odolnosti spoločne zostavili metodiku k filmu **„Letní rebeli“**, ktorý premietajú vo vybraných základných a stredných školách. Prinášame informácie o novinkách v knižnici VÚDPaP, o nových podcastoch, časopisoch VÚDPaP, ale aj o pripravovanom vzdelávaní **Manažment krízových situácií a ich prevencia**.

Prajeme príjemné čítanie!

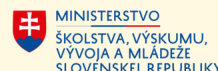
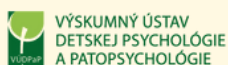
SLOVENSKO BUDE MAŤ NÁRODNÚ SPRÁVU O DUŠEVNOM ZDRAVÍ ŽIAKOV A ŠTUDENTOV 2026. PRINESIE JU NOVÝ NÁRODNÝ PROJEKT VÚDPAP

Zhoršenie stavu duševného zdravia aj vplyvom pandémie Covid-19 je často posudzované iba na základe návštevnosti internetových liniek, online poradní a nárastu intervencií u psychológov, bez relevantných dát.

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR vyhlásilo preto 20.06.2024 výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku pre národný projekt Dáta o duševnom zdraví s podtitulom „Zavedenie systematického a dlhodobého monitorovania duševného zdravia detí, žiakov a študentov na Slovensku sledovaním ich vzdelávacieho, kognitívneho, emocionálneho a sociálneho vývinu, ktorej žiadateľom je Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie“.

Viac si prečítajte [TU](#).

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Programu Slovensko

Otvárame ďalšie inovačné vzdelávanie Manažment krízových situácií a ich prevencia

Cieľom vzdelávacieho programu je podporiť pripravenosť a schopnosť reagovať na krízové situácie u riadiacich/vedúcich zamestnancov škôl a riadiacich/vedúcich zamestnancov centier pre deti a rodiny. Účastníci vzdelávania si budú posilňovať kompetencie v prevencii a príprave na rôzne nepredvídateľné situácie, ako aj nastavovať potrebný systém postupov špecificky pre potreby konkrétnej školy a centra pre deti a rodiny.

Vzdelávanie je určené riadiacim/vedúcim zamestnancom škôl a riadiacim/vedúcim zamestnancom centier pre deti a rodiny.

Uskutoční sa v nasledujúcich mestách: Bratislava, Trnava, Trenčín, Banská Bystrica, Košice, Prešov, Žilina, Nitra.

Viac informácií a prihlasovací formulár nájdete [TU](#).

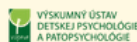
Spúšťame prihlasovanie na medzinárodnú konferenciu “HoDeKoProM - Konferencia o dezinformáciách a mediálnej gramotnosti u mladých ľudí”

Dňa 11.10.2024 sa bude v Bratislave konať medzinárodná konferencia “HoDeKoProM – Konferencia o dezinformáciách a mediálnej gramotnosti u mladých ľudí”, ktorú organizuje Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brne. Cieľom konferencie je priniesť poznatky odborníkov a odborníčok venujúcich sa téme dezinformácií odbornej verejnosti a zároveň prezentovať výsledky z mapovania skúseností mladých ľudí s HoDeKoProM.

Vyplnením registračného formulára sa záväzne prihlasujete na odbornú konferenciu HoDeKoProM.

Registrovať sa môžete **TU**.

Viac informácií o konferencii nájdete **TU**.

Projekt je podporený Európskou komisiou a financovaný vďaka Erasmus+ v spolupráci s NIVAM.

ČO MÁME ZA SEBOU?

Okrúhly stôl o prevencii šikany zameranej na deti ukrajinských odídencom

Stretnutie inicioval fínsky veľvyslanec H. E. Mr. Pasi Tuominen s prizvaním českej vzdelávacej a výskumnej organizácie **Schola Empirica**, ktorá má skúsenosti s fínskym programom prevencie a riešenia šikany **KiVa**. Ten bol vyvinutý pomocou špičkového výskumu na viac ako 1000 školách vo Fínsku a vo svete. Program ponúka rozmanité aktivity využiteľné po celý školský rok. Cieľom projektu je posilniť schopnosti všetkých zúčastnených, včas identifikovať prejavy šikany a zároveň poskytnúť návody na riešenie už existujúcich prípadov. Komplexný program KiVa ma pozitívny dopad na psychiku žiakov a prostredie v triede, ale aj na ich dosiahnuté školské výsledky.

Konferencia „Školský zákon 2024“

Začiatkom júna (4.6. - 5.6.2024) sa vo Vysokých Tatrách konal 2. ročník konferencie „Školský zákon 2024“, ktorú organizovala firma Poradca podnikateľa.

Riaditelia škôl a školských zariadení sa na nej dozvedeli, ako riešiť aplikačné problémy novely školského zákona a aké novinky prinesie školský rok 2024/2025. O svoje stanoviská a praktické rady sa s účastníkmi podelili pracovníci Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, ako aj ďalší odborníci.

Rozoberali sa možnosti financovania škôl, kvalifikačné predpoklady pedagógov a ich zaradovanie do platových tried, systém poradenstva a prevencie, kurikulárna reforma, rizikové správanie žiakov, vzdelávanie žiakov (vrátane detí so ŠVVP) a ďalšie aktuálne témy. Veľkým prínosom boli panelové diskusie po každej sekcii prednesených príspevkov. PhDr. Eva Smiková, PhD. z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie vystúpila s príspevkom „Možnosti prevencie a riešenia šikanovania, kyberšikanovania a rizikového správania detí a žiakov“. Informovala o problematike rizikového správania a jeho najčastejších formách - šikanovania, kyberšikanovania v školskom prostredí, jeho špecifikách, príčinách, najčastejších prejavoch, vzťahu k agresívnemu správaniu. Načrtla možnosti efektívnej prevencie, intervencie a postupov pri riešení tejto problematiky.

11. júna 2024 sa v hoteli COLOR, Bratislava uskutočnilo Metodické stretnutie zástupcov MŠVVaM SR, vedúcich RUŠS, metodikov RUŠS, OZ poverených metodickým usmerňovaním, zástupcu ŠSI, NIVAM, CVTI, SCPP, ŠVZ a pracovníkov VÚDPaP.

Po príhovore riaditeľky VÚDPaP Mgr. Janette Motlovej predstavili zástupcovia VÚDPaP témy: Výskumná činnosť VÚDPaP vo vzťahu k aplikačnej praxi poradenských zariadení, Aktualizácia Štandardov odbornej činnosti, Rozšírené ŠVVP (metodická informácia), aktuálne informácie z NP Duševné zdravie a prevencia: Vzdelávacie aktivity, Supervízia, Portál ePoradenstvo, Preventívne programy v kontexte duševného zdravia. Samostatný priestor dostala problematika identifikovania (screening, diagnostika, reidiagnostika) detí zo SZP, MRK nesprávne zaradených do špeciálnych škôl a problematika špeciálnych výchovných zariadení (nové legislatívne úpravy, transformácia ŠVZ, podpora VÚDPaP pri vzdelávaní a odbornej podpore OZ/PZ zo ŠVZ). Ďalšie stretnutie je naplánované na jeseň 2024.

Deň duševnej odolnosti v spolupráci s Ligou pre duševné zdravie

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie a **Liga za duševné zdravie** v rámci spolupráce pri príležitosti dňa psychickej odolnosti spoločne zostavili metodiku k filmu „**Letní rebeli**“. Dej filmu sa odohráva počas prázdnin a hlavným hrdinom je 11-ročný chlapec Jonáš, ktorý spolu so svojou rodinou zažíva rôzne dobrodružstvá. Film bol vybraný komisiou Ligy za duševné zdravie za účasti vybraných zástupcov škôl, Koalície škôl za duševné zdravie, VÚDPaP a poisťovne UNIQA. Primárnym motívom bolo poukázať na pozitívne aspekty duševného zdravia a spôsoby, ktorými ho je možné zlepšovať pre seba a svojich blízkych. Film budú spolu s ďalšími sprievodnými aktivitami premietiť na vybraných základných a stredných školách.

Súčasťou zostavenej metodiky k filmu bolo vytvorenie uceleného programu pozostávajúceho z aktivít, ktorých cieľom bolo žiakom a študentom hlbšie priblížiť tému psychickej odolnosti. Primárnym účelom hlbšieho porozumenia problematiky bolo lepšie poznať svoje vnútorné, ale aj vonkajšie zdroje: „Čo mi pomáha v náročných situáciách? Viem požiadať o pomoc, keď mi je ťažko? Kto mi vie v týchto situáciách pomôcť?“. Aktivity sa zaoberali aj témami ako sebaexplorácia, schopnosť vyjadrenia, zvládania a porozumenia vlastných emócií, schopnosť adaptovať sa na zmenu, rozumieť svojim potrebám, schopnosť riešiť problémy a výzvy, dokázať požiadať o pomoc a prijať ju.

V nadväznosti na spomínanú metodiku pre cieľovú skupinu bolo expertným tímom VÚDPaP vopred realizované zaškolenie do problematiky určené pedagogickým a odborným zamestnancom zúčastnených škôl, ktoré sa uskutočnilo dňa 20.6.2024 prostredníctvom videokonferencie. Počas online stretnutia boli zamestnanci škôl oboznámení s pripravenou metodikou k programu pre žiakov a študentov a zároveň mali možnosť zažiť jednotlivé aktivity programu.

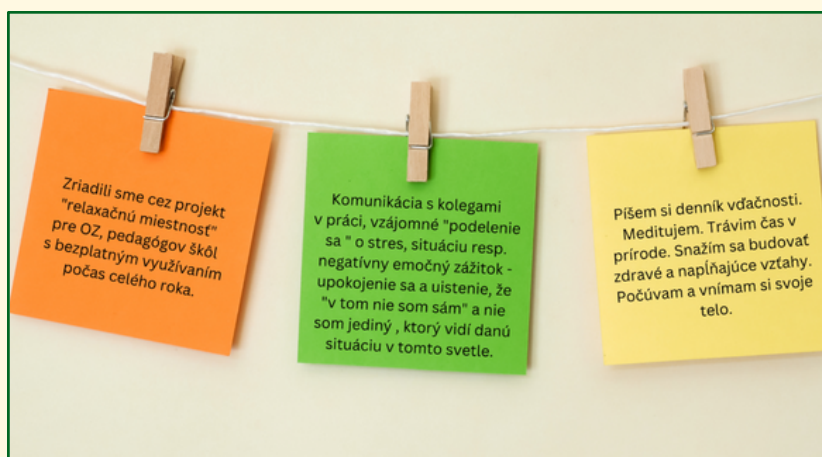
Pozrite si zostrih z webinára "Orientačný test porozumenia reči (OTPR) v praxi"

Vo webinári sme vám predstavili skrútičový nástroj Orientačný test porozumenia reči (OTPR). Webinár je určený pre psychológov, logopédov, špeciálnych pedagógov a ostatných odborníkov oboznámených s problematikou porozumenia reči. Počas webinára sme sprostredkovali základné informácie o vzniku testu, jeho využití a prípadných obmedzeniach v praxi. Na názorných ukážkach sme predviedli, ako test správne administrovať a vyhodnocovať.

Môžete si ho pozrieť [TU](#).

Čo pomáha odborným a pedagogickým zamestnancom v starostlivosti o duševné zdravie? Inšpirujte sa skúsenosťou účastníkov konferencie Dieťa v ohrození

„Čím podporujete svoje duševné zdravie?“ Túto otázku sme kládli účastníkom 31. ročníka konferencie Dieťa v ohrození, ktorej ústrednou témou bola „Psychická odolnosť ako výzva súčasnosti“.

Školský systém, vrátane systému poradenstva a prevencie, čelí v poslednom období mnohým krízovým situáciám. Pandémia COVID-19, zvýšený výskyt sociálno-patologických javov či dôsledky vojny na Ukrajine majú mimoriadny dopad na problémy detí a mládeže v oblasti duševného zdravia. Preto nás zaujímalo, čím podporujú svoju duševnú pohodu odborní a pedagogickí zamestnanci v školách a v systéme prevencie a poradenstva, aby vedeli byť oporou pre deti a mládež, s ktorými každodenne pracujú. Inšpirujte sa odpoveďami našich účastníkov z konferencie.

Viac sa dozviete v [článku](#).

PRIPOMEŇTE SI S NAMI ATMOSFÉRU KONFERENCIE DIEŤA V OHROZENÍ 2024

Od podujatia, ktorého súčasťou bolo tridsaťštyri prednášok, desať workshopov a panelová diskusia, uplynul už mesiac a my sme pre vás pripravili **krátky filmový zostrih**, ktorý vám pripomenie chvíle strávené na konferencii.

Ohliadnutie za podujatím vo fotografii nájdete na našom **Facebooku**.

Záznamy prednášok z konferencie budeme postupne pridávať na náš **YouTube kanál**. Prihláste sa na odber a dostávajúte upozornenia na nové videá.

Ďakujeme za váš záujem a tešíme sa na stretnutie s vami na konferencii Dieťa v ohrození v roku 2025.

Vyberáme z našich časopisov

Prečítajte si špeciál nášho časopisu „Dieťa v centre odbornej pozornosti“, ktorý je venovaný problematike špeciálnych výchovných zariadení. Nové číslo časopisu nájdete [TU](#).

Adaptácia testu cesty pre diagnostiku detí zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia

Ján Ferjenčík, Bernadeta Plichtová

Psychológia a patopsychológia dieťaťa, 53, 2019, č. 2, s. 147-159.

Je paradoxné, že pre deti, ktoré vykazujú najviac problémov - deti zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia - je u nás k dispozícii najmenej vhodných psychologických testov. Väčšina psychodiagnostických nástrojov bola vyvíjaná a štandardizovaná na vzorkách bežnej populácie. V tomto článku autori skúmajú Test Cesty, ktorý sa používa na zisťovanie distribuovanej pozornosti a psychomotorického tempa. Poukazujú na problém v používaní tohto testu pri diagnostike rómskych detí. Test vyžaduje zoradovanie podnetov podľa abecedy, čo môže byť pre rómske deti, ktoré nepoznajú abecedu, problematické. Autori adaptovali test podľa čínskeho modelu, v ktorom sa namiesto písmen používajú čísla v geometrických tvaroch. Táto nová verzia testu preukázala sľubné výsledky, avšak vyžaduje si ďalšie štúdie.

Celý článok si môžete prečítať na [TOMTO ODKAZE](#).

Vnímanie školskej klímy deťmi stredného školského veku v súvislosti s ich interakciou s rodičom

Marek Blatný, Andrea Baranovská, Dominika Doktorová, Jana Hubinská

Psychológia a patopsychológia dieťaťa, 53, 2019, č. 2, s. 160-167.

Článok skúmajúci vnímanie školskej klímy deťmi stredného školského veku vo vzťahu k ich interakcii s matkou. Výskum, ktorý sa uskutočnil na vzorke slovenských detí, zistil, že pozitívna interakcia s matkou má významný vplyv na to, ako deti vnímajú sociálnu klímu v triede. Deti, ktoré zažívajú pozitívnu interakciu s matkou - charakterizovanú akceptáciou, otvorenosťou v prejavoch emócií a pozornosťou zameranou na dieťa - vnímajú triedu ako súdržnejšiu a cítia v nej väčšiu spokojnosť. Naopak, negatívna interakcia s matkou je spojená s vnímaním triedy ako menej súdržnej a menej spokojnej. Výskum poukazuje na dôležitosť pozitívnej interakcie medzi matkou a dieťaťom pre formovanie pozitívneho vnímania školskej klímy.

Celý článok si môžete prečítať na [TOMTO ODKAZE](#).

Vypočujte si naše podcasty Nahlas o deťoch

- [Ako hovoriť s deťmi o sexe? - 1. časť](#)
- [Ako hovoriť s deťmi o sexe? - 2. časť](#)
- [Ako podporiť deti na konci školského roka?](#)
- [Čaká vaše dieťa letný tábor?](#)

NAHLAS
O DEŤOCH

Novinky z knižnice VÚDPaP

Dítě traumatizované v blízkých vztazích Manuál pro profesionály a rodiny

Oldřich Matoušek

Vyspělá společnost žijúca v blahobyte sa snaží o zaistenie čo najkvalitnejšieho života pre všetkých svojich členov. Pre tých, ktorí si útrapy zapríčinili sami, rovnako ako pre tých, ktorým útrapy priniesol život. Deti, ktoré na svojej životnej púti prežívajú mnohé úskalia bez akéhokoľvek vlastného zapríčinenia, si však zaslúžia osobitnú starostlivosť a pozornosť. Hoci dnes vieme, že niektoré hlboké a nepriaznivé zážitky ovplyvnia dieťa doživotne, stále platí výrok mudrca Konfucia: Lepšie je zapáliť čo len malú sviečku ako preklínať tmu. Zostavený text si kladie za cieľ pomenovať príčiny, ktoré vedú k správaniu a konaniu konkrétneho dieťaťa.

Jeho ambíciou je stať sa pomôckou, ktorá povedie k hypotéze o vzniku a príčinách reakcií detského organizmu na konkrétne podnety. Tým sa môže zjednodušiť hľadanie riešenia rôznych konfliktných situácií. Text môže byť základom pre tvorbu koncepcnej práce s konkrétnym dieťaťom. Je vhodný pre pracovníkov v sociálnej sfére, ale aj rodičov, učiteľov a vychovávateľov.

Psychicky zranené dieťa a možnosti intervencie

Jan Svoboda

Cieľom publikácie je oboznámiť čitateľa s traumou u detí, ktorú spôsobila starajúca sa osoba a opísať spôsoby podpory, resp. liečby traumatizovaného dieťaťa. Pokryté sú témy ako neurofyziológia traumy, predispozície k traume, odolnosť, vplyv na kvalitu vzťahu k blízkym osobám, prekonanie traumy v terapii, riziká spojené s terapiou, či podpora traumatizovaného dieťaťa v rodine. Na knihe, ktorá má multidisciplinárny charakter, sa podieľali profesionáli pracujúci s traumatizovanými deťmi a ich rodičmi, psychológovia či sociálni pracovníci (Petr Štěpaník, Ivana Pokorná, Leona Němcová, Tereza Chábová, Tereza Koryntová, Hana Pazlarová, Štěpánka Hejčová, Daniela Květenská, Veronika Kubešková, Jindra Šalátová).

Máte námety, nápady a
podnety, ktoré môžu obohatiť
náš newsletter? Napíšte nám!

newsletter@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

 Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

 02 4342 0973

 sekretariat@vudpap.sk